

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра державного будівництва

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Нормопроектувальна техніка

та державна реєстрація нормативно-правових актів»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 21 с.

Розробники:

Петришина Марина Олександрівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка
Чиркін Антон Сергійович,
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри державного будівництва
(протокол № 3 від 14 вересня 2021 р.)

Завідувачка кафедри – Серьогіна Світлана Григорівна, докторка юридичних наук, професорка

Дані про викладачів

Назва навчальної дисципліни	Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Петришина Марина Олександрівна, доцентка кафедри державного будівництва, к.ю.н., доцентка
Контактний телефон	050 777 89 95
E-mail	m.o.petryshyna@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Zoom

Назва навчальної дисципліни	Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Чиркін Антон Сергійович, асистент кафедри державного будівництва, к.ю.н., доцент
Контактний телефон	095 685 33 23
E-mail	a.s.chyrkin@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Zoom

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається теоретично-правові засади нормотворчості в Україні. Аналізується зміст та сутність нормопроектувальної техніки. Вивчаються основні правила, прийоми та засоби нормопроектувальної техніки. Окреслюється порядок здійснення експертизи (проектів) нормативно-правових актів. Розглядається порядок та процедура державної реєстрації нормативно-правових актів. Висвітлюється порядок та особливості набуття нормативно-правовими актами чинності, їх систематизації. Виявляються основні проблеми та напрями адаптації національної системи законодавства до законодавства Європейського Союзу.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування цілісного уявлення про сучасний стан, проблеми, перспективи правового регулювання нормопроектувальної техніки та практику її реалізації в умовах адаптації до законодавства ЄС, вироблення основних умінь і навичок використання нормопроектувальної техніки, застосування законодавства у цій сфері, активізація аналітичної діяльності студентів, проведення науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- вивчення доктринальних підходів у сфері нормопроектувальної техніки;
- аналіз проблем нормативно-правового регулювання техніко-технологічних складових нормопроектувальної діяльності в Україні та у зарубіжних державах;
- виявлення та критичне осмислення основних проблем та напрямів адаптації національної системи законодавства до законодавства Європейського Союзу;
- з'ясуванні ролі Міністерства юстиції України у процесі правового забезпечення нормопроектувальної діяльності, а також практики її здійснення;
- формування уявлення про основні фактори та обставини застосування правил формування змісту нормативно-правових актів;
- усвідомлення ролі і значення правової експертизи як одного із дієвих засобів попередження, а також усунення нормотворчих помилок;
- дослідження процедурно-процесуальних особливостей проведення державної реєстрації нормативно-правових актів;
- визначення основних проблем у зазначеній сфері, а також новітніх підходів до удосконалення нормопроектувальної діяльності.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної

програми. Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці.

Кореквізити: адміністративні послуги в сфері юстиції; конституційний механізм захисту прав людини.

Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН НД 1. Розуміння сутності та значення сучасних доктринальних підходів до поняття «нормопроектувальна техніка» і використовувати їх при дослідженні пов'язаних правових явищ та процесів.

РН НД 2. Здатність застосовувати системний підхід при дослідженні особливостей нормативно-правового регулювання техніко-технологічних складових нормопроектувальної діяльності в Україні та у зарубіжних державах.

РН НД 3. Здатність до критичного аналізу проблем у сфері адаптації національної системи законодавства до законодавства ЄС.

РН НД 4. Уміння використовувати передові методики, інструменти, правила формування змісту нормативно-правових актів.

РН НД 5. Здатність самостійно збирати, систематизувати і обробляти дані, необхідні в процесі нормопроектувальної діяльності;

РН НД 6. Уміння використовувати набуті знання та навички під час проведення правової експертизи.

РН НД 7. Розуміння ролі і значення різних акторів, у тому числі, Міністерства юстиції України у процесі правового забезпечення та практики здійснення нормопроектування.

РН НД 8. Здатність самостійно орієнтуватися у процедурно-процесуальних особливостях проведення державної реєстрації нормативно-правових актів.

РН НД 9. Уміння застосовувати новітні підходи до вирішення проблем у сфері нормопроектування та державної реєстрації нормативно-правових актів.

РН НД 10. Здатність оцінювати сучасний стан, а також перспективи впровадження заходів щодо удосконалення різних аспектів і напрямів нормопроектувальної діяльності, у тому числі, у межах концепції тотальної цифровізації (діджиталізації).

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Лекція 1. Проблеми концептуального обґрунтування та правового забезпечення нормопроектувальної діяльності в Україні та країнах ЄС.	Практичне заняття. Проблеми та перспективи правового забезпечення і практичної реалізації нормопроектувальної діяльності.	8
2	Лекція 2. Окремі аспекти адаптації та гармонізації національного законодавства до законодавства ЄС.	Практичне заняття. Гармонізація законодавства України до законодавства ЄС.	8

3	Лекція 3. Елементи нормопроектувальної техніки: основні засоби, інструменти та правила.	Практичне заняття. Загальна характеристика основних елементів нормопроектувальної техніки	8
4	Лекція 4. Роль та місце Міністерства юстиції серед основних акторів забезпечення ефективності процесу нормопроекування.	Практичне заняття. Завдання і роль Міністерства юстиції в процесі правового забезпечення нормопроектувальної діяльності в Україні.	8
5	Лекція 5. Правила формування змісту нормативно-правових актів: здатність до вироблення правильного рішення залежно від конкретних умов та обставин	Практичне заняття. Правила формування змісту нормативно-правових актів.	8
6	Лекція 6. Засоби словесного вираження змісту нормативно-правових актів.	Практичне заняття. Засоби словесного вираження нормативно-правового змісту.	8
7	Лекція 7. Сучасні стандарти та новелли української правничої термінології	Практичне заняття. Правнича термінологія: правила і вимоги.	8
8	Лекція 8. Правова експертиза як один із засобів підвищення якості нормативно-правових актів, а також ефективності правового регулювання в цілому	Практичне заняття. Правова експертиза нормативно-правових актів.	8
9	Лекція 9. Процедурно-процесуальні особливості проведення державної реєстрації нормативно-правових актів	Практичне заняття. Державна реєстрація нормативно-правових актів як елемент механізму забезпечення реалізації Конституції України	8
10	Лекція 10. Окремі аспекти удосконалення державної діяльності у сфері реєстрації нормативно-правових актів та їх систематизація.	Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів: перспективи удосконалення у контексті цифровізації державно-правового розвитку. Проблеми систематизації нормативно-правових актів.	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Нормопроектувальна техніка в Україні: проблеми та перспективи правового регулювання і практичної реалізації.	Нормопроектувальна техніка в Україні: проблеми та перспективи правового регулювання і практичної реалізації.	110
2	Міністерство юстиції як один з провідних акторів в процесі вироблення і правового оформлення правил та засобів нормопроектувальної техніки.		
3	Експертиза нормативно-правового акту (його проекту) як один із засобів виявлення та усунення нормотворчих (нормопроектувальних) помилок.	Експертиза нормативно-правового акту (його проекту) як один із засобів виявлення та усунення нормотворчих (нормопроектувальних) помилок.	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів, статистичних даних та матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- робота за окремими напрямками (кейс-стаді);
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе;
- підготовка презентацій;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквіумів та заліку;
- підготовка проекту (частини) нормативно-правового акту, проекту висновку правової експертизи тощо.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів».

**Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної
дисципліни**

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1996. № 30. № 141.
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. Відом. Верхов. Ради України. 2005. № 52. Ст. 561.
3. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. Відом. Верхов. Ради України від 24.05.2019 № 21, Ст. 81.
4. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Офіц. вісн. України. 2014. № 87. Стор. 156. Ст. 2474.
5. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2010. № 14, 15, 16, 17. Ст. 133.
6. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 № 116/95-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1995. № 19. Ст. 134.
7. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України: Закон України від 19.12.2019. № 400 – IX. Відом. Верхов. Ради України. 2020. № 27. Ст.174.
8. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII. Відом. Верхов. Ради України. 1993. № 3. Ст. 17.
9. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. Відом. Верхов. Ради України. 2004. № 9. Ст. 79.
10. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. Відом. Верхов. Ради України. 2014. № 13. Ст. 222.
11. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим: Закон України від 23.12.1998 № 350-XIV. Відом. Верхов. Ради України. 1999. № 5. Ст. 43.
12. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 10.02.1998 № 90/98-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1998. № 29. Ст. 191.
13. Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим: Закон України від 16.06.2011 № 3530-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2012. № 2, 3. Ст. 3.
14. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV. Відом. Верхов. Ради України. 1999. № 20. Ст. 190.
15. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.
16. Про Єдиний державний реєстр нормативних актів: Указ Президента України від 27.06.1996 № 468/96. Урядовий кур'єр від 04.07.1996.

17. Про затвердження Положення про порядок роботи з законопроектами та іншими документами, що вносяться Президентом України на розгляд Верховної Ради України: затв. Указом Президента України від 30.03.1995 № 270/95. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/270/95>

18. Про поліпшення організації законопроектної діяльності: затв. Указом Президента України від 26.11.2003 № 1348/2003. Офіц. вісн. України. 2003. № 51. Т. 1. Ст. 2661.

19. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: затв. Указом Президента України від 15.11.2006 № 970/2006. Офіц. вісн. України. 2006. № 47. Ст. 3123.

20. Про заходи щодо вдосконалення нормотворчої діяльності органів виконавчої влади: затв. Указом Президента України від 09.02.1999 № 145/99. Офіц. вісн. України. 1999. № 6. С. 18.

21. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228. Офіц. вісн. України. 2014. № 54. Ст. 1455.

22. Про запровадження Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та здійснення правової інформатизації України: Постанова Кабінету міністрів України від 11.12.1996 № 1504. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1504-96-п>

23. Про затвердження положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text>

24. Про затвердження Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру: затв. Постановою Кабінету міністрів України від 17.06.1994 № 422. Зібрання постанов Уряду України. 1994. № 10. Ст. 251.

25. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним: Постанова Кабінету міністрів України від 23.04.2001 № 376. Офіц. вісн. України. 2001. № 17. Ст. 747.

26. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950. Офіц. вісн. України. 2007. № 54. Ст. 2180.

27. Про затвердження Правил підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 06.09.2005 № 870. Офіц. вісн. України. 2005. № 36. Ст. 2200.

28. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996. Офіц. вісн. України. 2010. № 84. Ст. 2945.

29. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи від 24.04.2017 № 1395/5: Наказ Міністерства юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17#Text>

30. Порядок проведення антикорупційної експертизи: Наказ Міністерства юстиції України від 18.03.2015 р. № 383/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15>

31. Порядок проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів Національним агентством з питань запобігання корупції: Рішення Національного агенства з питань запобігання корупції від 28.07.2016 р. № 1. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1184-16>

32. Антикорупційна експертиза як засіб запобігання корупції: роз'яснення Міністерства юстиції України від 21.05.2012 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0018323-12>

33. Рішення Конституційного Суду України від 09.07.1998 № 12-рп/98 (справа про тлумачення терміну «законодавство»). Офіц. вісн. України. 1998 р. № 32. С. 59.

34. Рішення Конституційного Суду України від 28.03.2001 № 2-рп/2001 (справа про позачерговий розгляд законопроектів). Офіц. вісн. України. – 2001. № 15. Ст. 658.

35. Рішення Конституційного Суду України від 16.04.2008 № 6-рп/2008 (справа про прийняття Конституції та законів України на референдумі). Офіц. вісн. України. 2008. № 32. Ст. 1056.

36. Методичні рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, затверджені Урядовим уповноваженим у справах Європейського суду з прав людини 15 серпня 2006 р. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2006, № 10. С. 164 – 182.

37. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів, схвалені постановою колегії Міністерства юстиції України від 21 листопада 2000 р. № 41. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00>

38. Методичні рекомендації з проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 27 листопада 2018 року №3719/5. URL: <https://minjust.gov.ua/m/pravovi-zasadi-provedennya-genderno-pravovoi-ekspertizi>

39. Методичні рекомендації щодо розроблення проектів законів та дотримання вимог нормопроектної техніки, схвалені постановою колегії Міністерства юстиції України від 21 листопада 2000 р. № 41. Нормотворча діяльність: Збірник нормативно-правових актів та метод. рекомендацій. Київ: Вид. Дім «Ін Юре», 2001. С. 219 – 230.

40. Про затвердження форми висновку юридичної служби міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади та його територіальних органів, місцевих державних адміністрацій за результатами проведення юридичної експертизи проекту нормативно-правового акту: Наказ Міністерства юстиції України від 06.07.2011 № 1805/5. Офіц. вісн. України. 2011. № 53. Ст. 2122.

Література

Основна література

1. Артикуца, Н. В. Мова права і юридична термінологія: навч. посіб. 2-ге вид., змін, і доп. Київ: Стилос. 2004. 277 с.
2. Бержерон, Р. Правила нормопроектування. Київ. 1998.
3. Богачова, О. В. Законотворчий процес в Україні / О. В. Богачова, О. В. Зайчук та ін. Київ: Реферат. 2006. 424 с.
4. Биля, І. О. Теоретичні основи використання нормотворчої техніки. Автореф. дис. на здобуття наук. ст. к.ю.н. Харків: Нац. юрид. академія ім. Ярослава Мудрого. 2004. 20 с.
5. Дзейко, Ж. О. Законодавча техніка в Україні: історико-теоретичне дослідження: монографія. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2007. 360 с.
6. Загальна теорія права: підручник. за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.
7. Законотворча діяльність: словник термінів і понять / за ред. акад. НАН України В. М. Литвина. Київ: Парламентське вид-во. 2004. 344 с.
8. Законотворчість. Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним та європейським правом (збірник науково-практичних матеріалів). Бібл. Укр. школи законотворчості. Вип. 4. К. 2005. 200 с.
9. Ковальський, В. С. Правотворчість: теоретичні та логічні засади / В. С. Ковальський, І. П. Козінцев. Київ. 2005. 192 С.
10. Колодій, А. М. Принципи права України. Київ: Юрінком Інтер. 1998. 208 с.
11. Косович, В. М. Оціночні поняття як засіб юридичної техніки: монографія. Львів: Тріада-плюс, 2010. 212 с.

12. Красницька, А. В. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування: посібник. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ: Парламентське вид-во. 2006. С. 295.

13. Любченко, М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: монографія. Харків: ТОВ «ВИДАВНИЦТВО ПРАВА ЛЮДИНИ», 2015. 280 с.

14. Максакова, Р. М. Народ, як суб'єкт правотворчої діяльності. Громадянське суспільство в Україні: проблеми забезпечення правотворчої діяльності: матеріали міжнар. конф. (7 квіт. 2008 р., м. Київ). Київ: НДІ приватного права і підприємництва АПН України. 2008. С. 149 – 152.

15. Нормотворча діяльність Президента України та її нормопроектне забезпечення: монографія / О. В. Скрипнюк, В. Л. Федоренко та ін. Київ: НАДУ. 2011. 344 с.

16. Нормотворча діяльність Президента України та її нормопроектне забезпечення: монографія. О. В. Скрипнюк, В. Л. Федоренко та ін. Київ: НАДУ. 2011. 344 с.

17. Пархоменко, Н. М. Джерела права: проблеми теорії та методології. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького Нац. акад. наук України. Київ: Юридична думка. 2008. 335 с.

18. Petryshyna M. O. The system of normative-legal acts of local self-government in Ukraine (Система нормативно-правових актів місцевого самоврядування в Україні). Підприємництво, господарство і право. № 4. 2019. С. 145 – 150.

19. Petryshyna Maryna. The features of the system of normative-legal acts of local self-government of Ukraine: a rejection of the Soviet Union postulates in favor of the European Union values (Характерні риси системи нормативно-правових актів місцевого самоврядування в Україні: відхід від постулатів Радянського Союзу на користь цінностей Європейського Союзу). Baltic Journal of European Studies. Autumn 2019. Vol. 9, Issue number 3. P. 286 – 310. ISSN:2228-0596.

20. Петришина, М. О. Акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування: сутність та особливості. Вісн. Акад. прав. наук України: зб. наук. пр. редкол.: В. Я. Тацій та ін. Харків: Право. 2012. № 1 (68). С. 66 – 76.

21. Петришина М. О. Нормопроектувальна техніка як засіб формування системи дієвого та ефективного законодавства в Україні: теоретико-правовий підхід / М. О. Петришина, Т. С. Мала. Актуальні питання публічного та приватного права. 2014. № 3(08). С. 256 – 263.

22. Петришина, М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні: монографія. Харків: Право. 2011. 232 с.

23. Правила оформлення проектів законів та основних вимог законодавчої техніки (Методичні рекомендації). Київ: Апарат Верховної Ради України. 2007.

24. Правнича лінгвістика: навч. посіб. / Г. П. Проценко, О. Ф. Прохоренко та ін. Київ: А.В.К., 2010. 312 с.

25. Рабінович, П. Юридична техніка законотворення в Україні: загальні проблеми. Вісник Академії правових наук України. 1998. № 2. С. 18 – 28.

26. Риндюк, В. І. Законодавча техніка: поняття, форми, види, реалізація в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К. 2008. 20 с.

27. Розробка проектів нормативно-правових актів відповідно до методики вирішення проблем. Київ: ФОП Москаленко О. М. 2012. 180 с.

28. Ткачук, А. Законодавча техніка: навч. посіб. Київ: ІКЦ «Легальний статус». 2011. 268 с.

29. Трихліб, Х. О. Гармонізація законодавства України і законодавства ЄС: наближення загальноправової термінології: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. НЮУ імені Ярослава Мудрого. Харків, 2014. 20 с.

30. Шевчук, С. В. Загальнотеоретичні проблеми нормативності актів судової влади: автореферат дис. ... д-ра юрид. наук. Харків. 2008. 38 с.

31. Швачка, Г. О. Правова природа нормативно-правових актів Автономної Республіки Крим: автореф. канд. дис. ... юрид. наук. Харків. 2004. 20с.

32. Юридична техніка: навч. посіб. для вищих навч. заклад. / Л. Д. Шутак, І. І. Онищук. Івано-Франківськ, 2013. 496 с.

Додаткова література

1. Артикуца, Н. В. Нові підходи до мовної підготовки майбутніх юристів і викладачів права. Право України. 1997. № 12. С. 58 – 61.

2. Артикуца, Н. В. Про найважливіші аспекти мовної підготовки майбутніх юристів. Современные тенденции развития и взаимодействия языков: Матер. науч.-практ. конф. Винница. 2000. С. 3 – 9.

3. Богачова, Л. Л. Правова експертиза проектів нормативних актів як гарантія дотримання прав людини. Правові засади гарантування та захисту прав і свобод людини і громадянина: зб. тез наук. доп. і повідомл. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 6 груд. 2013 р.). Харків: Право, 2013. С. 462–465.

4. Бутенко, В. О. Феноменологічні, методологічні та практичні основи правової експертизи юридичних документів: автореферат дис. ... канд. юрид.

наук : 12.00. Нац пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2011. 19 с.

5. Гавриш, С. Б. Стан та проблеми антикорупційної експертизи законодавства в Україні. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2008. Вип. 18. С. 3 – 10.
6. Гарник, Л. Л. Юридична природа правотворчої помилки (теоретичний аналіз). Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Харків: ХНУ. 2009. № 872: Серія «Право». Вип. 6. С. 246 – 250.
7. Гетьман, А. П. Термінологія екологічного законодавства: методологічні засади та перспективи уніфікації. Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Х., 2008. Т. 4: Методологічні засади розвитку екологічного, земельного, аграрного та господарського права. С. 260 – 272.
8. Дідич, Т.О. Правова експертиза проектів нормативно-правових актів як необхідна складова нормопроекування: ознаки, методи, функції та завдання. Часопис Київ. ун-ту права. 2003. №3. С. 14 – 17.
9. Дзейко, Ж. О. Правила і засоби законодавчої техніки: загальна характеристика. Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. 2005. Вип. 286: Правознавство. Чернівці: Рута. С. 25 – 29.
10. Дзейко, Ж. О. Функції законодавчої техніки. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2006. № 5 (55).
11. Дзюбенко, О. Л. Теоретико-правове розуміння юридичної техніки відомчої нормотворчості. Юриспруденція: теорія і практика. 2009. № 7. С. 2 – 11.
12. Дутко, А. Загальна характеристика техніко-юридичного нормотворення. Вісник Львів. ун-ту. 2000. Вип. 35. С. 48 – 51.
13. Єзеров, А. Конфліктологічна експертиза актів конституційного законодавства. Право України. 2013. №1/2. С. 275 – 283.
14. Загіней, А. З. Правова експертиза як засіб виявлення недоліків тексту кримінального закону України: загальнотеоретичний аспект. Часопис Київ. Ун-ту права. 2013. №4. С. 270 – 273.
15. Ключко, М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості. Державне будівництво та місцеве самоврядування. Харків: Право, 2009. Вип. 18. С. 148 – 154.
16. Ковтун, І. І. Словотвірна та структурно-семантична характеристика юридичної термінології. Словотвірна структурно-семантична характеристика юридичної термінології. Лінгвістичні дослідження: Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. 2012. Вип. 34. С. 229 – 236.
17. Кондик, П. М. Техніко-юридичні аспекти вдосконалення нормотворчої діяльності органів державної влади в контексті інтеграції

законодавства України до законодавства ЄС. Збірник тез лекцій з нормопроекування. МЮОУ. Центр правової реформи і законопроектних робіт. 2005. С. 53 – 60.

18. Косович, В. Закон «Про нормативно-правові акти» як засіб удосконалення нормативно-правових актів України. Вісник Львівського Університету. Львів: Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. 2011. Вип. 52. С. 10 – 20.

19. Кочан, І. М. Юридична термінологія крізь призму лінгвістики. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2018. № 32 том. 3. С. 57 – 61.

20. Красницька, А. В. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування: посібник. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ: Парламентське вид-во. 2006. С. 295.

21. Кухнюк, Д. Судове правотворення та його місце в правовій системі України. Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 1. Правознавство. 1996. С. 248 – 251.

22. Лисенко, М. О. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів як засіб забезпечення законності в правотворчій діяльності органів виконавчої влади. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2014. Вип. 66. С. 125 – 133.

23. Мурашко, Л. О. Нормотворческое пространство: проблемы правообразования в Республике Беларусь. Минск: Беларусь. Наука. 2008. 205 с.

24. Назимко, Є. Правова експертиза як засіб подолання помилок у встановленні міри покарання в кримінально-правових санкціях. Юридична Україна. 2012. №2. С. 109 – 113.

25. Онищук, І. Моніторингова експертиза проектів нормативно-правових актів. Наук. часопис Нац. акад. прокуратури України. 2014. №4. С. 122 – 133.

26. Орлов, Ю. В. Антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів як різновид кримінологічної практики: характеристика та шляхи удосконалення. Форум права. 2012. № 1. С. 697 – 705.

27. Палій Н. О. Гендерна правова експертиза. Сучасні виклики та завдання. Альманах права. 2019. Вип. 10. С. 226 – 231.

28. Петришина, М. О. Нормопроекувальна діяльність в Україні: проблеми та перспективи. Проблеми та перспективи конституційного розвитку в Україні: зб. тез наук. доп. за матер. наук.-прак. конф., м. Харків, 22 черв. 2016 р. редкол.: С. Г. Серьогіна, І. І. Бодрова, П. М. Любченко. Харків: НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, 2016, С. 122 – 125.

29. Петришина, М. О. Становлення та розвиток інституту правового

моніторингу в Україні: проблеми та перспективи. Право і суспільство. № 2. 2015. С. 25 – 31.

30. Плавич, С. В. Правотворення, правотворчість та законотворчість: проблема співвідношення. Держава і право. Юридичні і політичні науки. Вип. 35. Київ: Ін-т держави і права НАН України. 2007. С. 88 – 94.

31. Погребняк, Н. С. Експертиза у сфері законотворчості: на прикладі діяльності Апарату Верховної Ради України (теоретичний аспект). Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 31. 2016. С. 39 – 51.

32. Предместніков О. Повноваження Міністерства юстиції України у сфері державної правової політики: нормотворчість і правова експертиза. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 4. С. 56 – 61.

33. Рибалкіна, А.О. Принципи нормотворчої діяльності. Вісник Запорізького юридичного інституту. 1999. №3(8). 1999. С. 276 – 281.

34. Рибікова, Г. В. Правова експертиза нормативно-правових актів як правова категорія та наукова доктрина. Юрид. вісн. 2013. №4. С. 28 – 32.

35. Савченко, Ю. С. Гендерно-правова експертиза: поняття та загальна характеристика. Юридична наука. 2012. № 5. С. 29 – 35.

36. Семчик, В. Науково-правова експертиза як форма доктринального тлумачення законодавства. Право України. 2013. №5. С. 409 – 415.

37. Сербін, М. М. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів: характеристика та проблеми правового регулювання. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2017. № 1. С. 272 – 278.

38. Скакун, О. Конституційний Суд як учасник правотворчості (законотворчості) в Україні. Юридична Україна. 2003. № 1. С. 26 – 32.

39. Скакун, О. Ф. Нормативно-правовий акт органу (посадової особи) місцевого самоврядування України: загальнотеорет. аспекти. Проблеми удосконалення правового регулювання місцевого самоврядування в Україні: матер. Міжнар. наук.-прак. конф., м. Харків, 25 трав. 2004 р. /За ред. Ю. П. Битяка. Харків: Ін-т держ. буд-ва та місц. самоврядування АПрН України. 2004. С. 96 – 99.

40. Скулиш, Є. Д. Антикорупційна експертиза проектів нормативно правових актів. Українсько-грецький міжнародний науковий юридичний журнал «Порівняльно-правові дослідження». №1. 2009. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/18358/20Skulish.pdf?sequence=1>

41. Трач, Н. С. Термінологія сучасного законодавства України (лексичний аспект). Наукові записки. Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». Київ. 2003. Т. 22: Гуманітарні науки. С. 23 – 27.

42. Фігель, М. В. Поняття принципів правотворчості та основні підходи до їх класифікації. Наукові записки. Т. 53. Юридичні науки. Київ: Вид. Дім «Києво-Могилян. акад.». 2006. С. 21 – 24.
43. Філик Н. В. Процедура проведення правової експертизи нормативно-правових актів в Україні. Юридичний вісник. 2017. № 2 (43).
44. Фулей, Т. Проведення експертизи проектів нормативно-правових актів з використанням методики вирішення проблем. Київ: ФОП Москаленко О.М., 2013. 168 с.
45. Фулей, Т. Співвідношення загальнолюдських принципів права та принципів правотворчості. Вісник Львівського Університету. Вип. 37. 2002. С. 37 – 43.
46. Хворостянкіна, А. В. Дефініції в законодавчих текстах: питання теорії. Міністерство юстиції України: URL: [http:// www.minjust.gov.ua/0/6669](http://www.minjust.gov.ua/0/6669).
47. Хомов, С. М. Громадська антикорупційна експертиза як засіб запобігання корупції в діяльності Державної фіскальної служби України. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право. 2015. Вип. 2. С. 278 – 283.
48. Шатрава, С. О. Антикорупційна експертиза як засіб виявлення корупціогенних факторів у діяльності суб'єктів публічної адміністрації. Право і Безпека. 2012. № 4. С. 109 – 112.
49. Ширшикова, Р. М. До питання про нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади України. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. № 1 (4). 2011. С. 198 – 201.
50. Яцишин, Н. П. Юридична термінологія як спеціалізована система правових понять. Термінологічний вісник: зб. наук. пр. Київ: ІУМ НАНУ 2013. Вип. 2 (2). С. 99 – 103. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/51296/17Yats%20%D1%83sh%20%D1%83n.pdf?sequence=1>
51. Legislative drafting in Latvia. – Workshop on Different Approaches to Legislative Drafting in EU Member States. – Tbilisi, 14 December 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/dataoecd/59/56/44574983.pdf>
52. Legislative drafting in the United Kingdom. – Workshop on Different Approaches to Legislative Drafting in EU Member States. – Tbilisi, 14 December 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/dataoecd/58/49/44577527.pdf>

Інтернет-ресурси

1. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws> - Законодавство України;

2. <http://portal.rada.gov.ua/> - Верховна Рада України;
3. <http://www.ccu.gov.ua> - Конституційний Суд України;
4. <http://www.president.gov.ua/> - Президент України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/control/> - Кабінет Міністрів України;
6. <http://www.minjust.gov.ua/> - Міністерство юстиції України.

СЕНМК

<https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/>;

Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів».

Вимоги викладача

При вивченні навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» здобувачі вищої освіти *повинні*: активно працювати на практичних заняттях; долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені практичні заняття усно та в електронному вигляді.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в обговоренні дискусійних питань та розробленні кейсів; використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами для формування продуктивної дискусії; приділяти увагу самостійному більш глибокому доопрацюванню питань лекцій тощо.

Викладач бере до уваги: відвідування лекцій та практичних занять; активність під час усних відповідей на практичних заняттях; виконання поточних завдань, контрольних робіт та підсумкового контролю; інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Залік з навчальної дисципліни «Нормопроектувальна техніка та державна реєстрація нормативно-правових актів» студент отримує у разі набрання в результаті роботи на практичному занятті та підсумкової письмової роботи від 60 до 100 балів.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе за ініціативи студента.

Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохзначною шкалою, де оцінка 4 дорівнює 8 балам, 3 – 6 балам, 2 – 4 балам, 1 – 2 балам.

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів (тестів).

За результатами практичних занять студент отримує до 80 балів.

Максимальна кількість балів за підсумкову письмову роботу – 20 балів.

За результатами підсумкової письмової роботи студент може отримати 0, 5, 10, 15, 20 балів.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	20 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		1 – 19

**Критерії оцінювання результатів навчання
при захисті підсумкової письмової роботи**

Кількість балів	Критерії оцінювання результатів навчання
20	<p>1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри.</p> <p>2. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки.</p> <p>3. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.</p>
15	<p>1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри.</p> <p>2. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела та власні висновки.</p> <p>3. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.</p>
10	<p>1. Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками.</p> <p>2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела та власні висновки.</p> <p>3. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять, суджень у роботі, доведеність висновків.</p>
5	<p>1. Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог кафедри щодо форми роботи.</p> <p>2. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків.</p> <p>3. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.</p>
0	<p>1. Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела і містить методологічні помилки.</p> <p>2. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію суджень і проаналізувати інформацію.</p> <p>3. Робота виконана з порушенням вимог академічної</p>

	доброчесності.
--	----------------